

HOŘIČKY

Z HISTORIE OBCE A ŠKOLY

100. VÝROČÍ POSTAVENÍ NOVÉ ŠKOLNÍ BUDOVY NA HOŘIČKÁCH

Věra Vlčková

Vedle kostela patřila škola ke střediskům společenského, duchovního i praktického života jak města, tak i vesnice. Zřízení školy byla událost významná nejen pro samotnou obec, ale i pro širší okolí a je dokladem péče obecního zastupitelstva o vzdělání a výchovu mládeže. Nová, na svou dobu moderní školní budova, o jejíž výstavbu se občané na Hoříčkách zasloužili před sto lety, je důkazem, že otázka vzdělávání mládeže nebyla nikdy na okraji pozornosti v této zajímavé obci.

Obec Hoříčky, někdy nazývána Hoříčka, německy Hörnitz, se odlišovala od ostatních vesnic nejen svou velikostí – k obci byly postupně připojeny vsi a osady Chlistov, Nový Dvůr, Posadov, Kalousov – ale i jakýmsi městským rázem, který oceňovali již autoři starších turistických průvodců.

*"Hoříčky leží asi 1 1/2 hodiny sev. záp. od České Skalice, malebně na vrchu s chrámem sv. Ducha, odevšade viditelným. Upravené cesty a pěšinky, bílé domky, vzorná čistota mile na vás působí."*¹⁾

*"Povšimneme si vzorné čistoty městyse a úchvatné vyhlídky po okolí na Krkonoše, Orlické hory, Zvlčinu a Kunětickou horu..."*²⁾

Podhorská obec byla díky svému položení (443 m n.m.), čistému vzduchu a okolní lesnaté krajině vyhledávaným letoviskem již v 19. století, v roce 1929 byla dokonce vyhlášena jako "letovisko" náchodského okresu. V letních měsících sem přijížděli nejen bývalí rodáci, ale rodinnou dovolenou zde trávil řada hostů z celých Čech.³⁾

Místo bylo rovněž známé a vyhledávané i díky dvěma proslulým sanatoriím, jejichž pověst založil lidový lékař zlomenin Antonín Pich, zvaný Pechanec (1795–1865). V úspěšné léčbě zlomenin ve svém sanatoriu pokračovali MUDr. Alois Kutík (1857–1931) a jeho syn MUDr. Alexandr Kutík (1897–1981). Další známou ordinaci a sanatorium vedli MUDr. Kašpar Rosa (1844–1930) se synem MUDr. Antonínem Rosou (1882–1930). Jejich ordinaci a uvolněné místo obvodního praktického lékaře na Hoříčkách převzal v roce 1931 MUDr. František Zedník (1902 – 1960).

Vyhlášenou se stala nejen hoříčská mast na rány a lišeje, připravovaná podle receptu Antonína Picha, ale i slavná dvoudenní hoříčská pouť na Svatodušní svátky, oblíbená zvláště mezi mladými děvčaty – říkalo se, že každé děvče, které jde jen jednou na Hoříčky na pouť, jistě se v příštím masopustě vdá.

1/ Jaroslav Žďárek: *Průvodce po České Skalici a okolí*. Vydáno v České Skalici nákladem Okrašlovacího spolku 1907, s. 49

2/ *Průvodce krajem Mistra Aloise Jiráska a Boženy Němcové*. Nákladem Jiráskovy turistické župy v Náchodě. 1926, s. 11

3/ Prázdninový pobyt básníka Julia Zeyera připomíná pamětní plaketa na budově hostince, odhalená 12.7.1931.

O přátelství s rodinou Vitouškových (majitelé hostince) píše ve svých člancích Karel Pleskač a Václav Sádlo.

Karel Pleskač: *Julius Zeyer na Hoříčkách*. Týdeník U nás, roč. 5., Náchod 1939

Václav Sádlo: *Julius Zeyer a Hoříčky – 150. výročí básnického narození*. Náš čas č. 20, Náchod 15.5.1991, s.5

Týž: *Julius Zeyer a severovýchodní Čechy*. In: *Dissertationes historicae* 2 – 1994, Praha, s. 219–227

Týž: *100 let od úmrtí básníka Julia Zeyera*. Noviny Náchodská, Náchod 29.1.2001

Tak jak rostl význam obce, která se stala hospodářským a správním střediskem pro připojené další vsi jako byly Lhota pod Hoříčkami, Újezdec, Mezilečí, Litoboř, Křižanov, Světlá, Vestec, Brzice, Proruby, zvyšoval se počet domů a stálých obyvatel.⁴

Z HISTORIE OBCE

Nejstarší zmínka o Hoříčkách se uvádí k roku 1350, kdy zde byla zřízena plebánie. Ve 14. století byl statek majetkem vladků z Hoříček, v 15. století se stal součástí panství Rýzmburk, které v roce 1534 přikoupil Jan z Pernštejna ke zděděnému náchodskému panství. V roce 1544 odkoupil náchodské a rýzmburské panství Zikmund ze Smiřic, rýzmburské, ke kterému patřily Hoříčky, bylo prodáno Bernardu Žehušíckému z Nestajova, ten byl po své smrti v roce 1563 pohřben v místním kostele. Dalším majitelem Hoříček, které připadly ke statku heřmanickému, byl Kuneš Bohdanecký, rovněž pohřbený v místním chrámu.⁵ V roce 1583 koupil bývalé rýzmburské zboží Jaroslav ze Smiřic, a tak došlo k opětovnému spojení Hoříček s náchodským panstvím. Smiřické vystřídali po roce 1623 Trčkové z Lípy. Jejich pád znamenal další rozdělení rozsáhlé feudální enklávy, Hoříčky jako součást zboží heřmanického koupil v roce 1637 nový majitel panství Náchod Oktavián kníže Piccolomini de Arragona.⁶ A k náchodskému panství pak Hoříčky patřily až do roku 1848, kdy se staly katastrální obcí, k níž byly připojeny obce Chlistov, Kalousov, Nový Dvůr a Posadov.

Piccolominské dědictví vysoudili v roce 1787 Desfoursové, od jejich věřitelů koupil panství v roce 1792 Petr vévoda Kuronský a Zaháňský, v letech 1800–1839 byla majitelkou panství

4/ Uváděné počty obyvatel a domů v průběhu staletí:

Johann Müller: *Die Herrschaft Náchod statistisch – topographisch und historisch dargestellt*. Rukopis z roku 1842, s. 109 – Hoříčky: 60 domů, 354 obyvatel.

František Palacký, *Popis království Českého čili podrobné poznamenaní všech dosavadních krajův, panství, statků, měst, městeček, vesnic, někdejších hradů a tvrzí, též samot a spustilých osad mnohých v zemi české s udáním jejich obyvatelstva dle popisu r. 1843 vykonaného*. V Praze 1848, s. 147, 148: Hoříčky 64 domy, 411 obyvatel.

Václav Šrám: *Okres Českoskalický*. Bibliotéka místních dějepiscův. Vyd. Fr.A. Urbánek ve Vlašimi, 1890, s. 69

– Ves Hoříčky čítající 409 katolíků, 5 israelitů v 65 domech, jest tu farní chrám, škola, c.k. poštovní úřad, 6 nálevení piva a lihovin, 3 obchodníci v plátnech a látkách bavlněných, 2 truhláři, 4 bednáři, 1 sedlák, 1 kovář, 1 krejčí, 3 obuvníci, 1 tkadlec.

Ottův slovník naučný, díl XI, s. 583 uvádí k roku 1890 na Hoříčkách 431 obyvatel české a 14 německé národnosti, 69 domů.

Seznam míst v království Českém. Vydalo c.k.mistrodržitelství, Praha 1893, s.244 – Hoříčky (včetně Nového Dvora, Chlistova, Posadova) 147 domů a 861 obyvatel

Seznam míst v království Českém, Praha 1913, s.390 – hejtmanství Náchod – uvedeno na Hoříčkách 74 domy, 383 obyvatel. Kalousov 4 domy, 21 obyv. Nový Dvůr 12 domů, 46 obyv., Chlistov 47 domů, 186 obyv., Posadov 19 domů, 77 obyv. Lhota p.Hoř. 62 domy, 280 obyv., Křižanov 42 domy, 166 obyv., Litoboř 106 domů, 496 obyv., Mečov 20 domů, 72 obyv., Mezleč 78 domů, 285 obyv., Proruby 25 domů, 97 obyv., Újezdec 31 domů, 145 obyv.

Alois Chytil: *Místopis Československé republiky*. III.vydání, Praha 1930, s.384 – Hoříčky 115 domů, 474 obyvatel, Češi – 467, Němci – 7.

Hoříčky patřily od r.1876 do 31.1.1949 do obvodu Okresního soudu Česká Skalice.

5/ Náhrobní deska umístěná na pravé straně chrámové předsíně nese nápis: Léta Pana a Spasitele našeho umřel urozený a statečný rytíř Bernard Žehušícký z Nestajova. V pokoji lehce odpočívati budu nebo Hospodin způsobí mně bydlení bezpečné. Náhrobní kámen Kuneše Bohdaneckého z Hodkova je zachován na levé straně chrámové předsíně. Je na něm zobrazen rytíř v celé postavě s helmici a štítem. Deska nese nápis: Tuto leží urozený a statečný rytíř pan Kuneš Bohdanecký z Hodkova a na Lhotě Řešetově. Léta vim zajisté že vykupitel můj živ jest a že poslední den země vstanu a zase oblečen budu koží mou. + 1586. Zdeněk Wirth: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Náchodském*. Praha 1910, s.32

6/ August Sedláček, *Místopisný slovník historický Království českého*. Argo, Praha 1998, s. 241. Zde uvedeno, že Hoříčky již v roce 1357 měly farní kostel, 1579 byly připojeny k Heřmanicům, V roce 1637 přestal kostel býti farním a přifařován k ostatním farám. R. 1709 fara obnovena.

jeho dcera Kateřina Vilémína vévodkyně Zaháňská. Maria Paulina kněžna Hohenzollern-Hechingen prodala dědictví po sestře v roce 1841 Karlu Octaviu hraběti z Lippe-Bisterfeldu a od něho koupil náhodské panství v roce 1842 Jiří Vilém kníže zu Schaumburg-Lippe. Rodina zu Schaumburg-Lippe byla posledními feudálními vlastníky do roku 1848, náhodský svěřenecký velkostatek vlastnila i po dalších změnách (pozemková reforma v r. 1919, zábor pohraničí v r. 1938) až do roku 1945.

Ani velké historické události se nevyhýbaly malé podhorské obci a také obyvatelé Hoříček těžce postihla válečná tažení, která se přehnala naší krajinou. Během slezských válek (války o dědictví rakouské 1740 – 48) bylo v roce 1745 umístěno ve vsi 40 císařských jezdců, před bitvou dne 30. 9. se zde uskutečnila schůzka rakouských velitelů. Také sedmiletá válka (1756–1763) prošla zdejší krajinou. Začátkem srpna 1758 stál na Hoříčkách sbor generála Laudona, odtud podnikl výpad na pruské vojsko ležící u České Skalice.⁷ Na zdejší faře se sešli k projednání vojenských akcí generálové Daun, Lasci, Beck a Laudon.⁸ V průběhu války byly Hoříčky postiženy ničivým vpádem pruského vojska. Dne 10. 7. 1762 pruští husaři pod pohrůžkou zapálení obce vynutili na zoufalém faráři výpalné, které "doplňli" drancováním a pleněním, ve němž pokračovaly další oddíly husarů a kozáků. Rovněž války o dědictví bavorské (tzv. bramborová válka 1778–1779) neušetřily krajinu kolem Hoříček, přes které táhlo od Skalice pruské vojsko směrem k Brusnici a Studenci. S vojskem přišla bída, hlad, nemoci. V září roku 1779 přijel z Úpice přes Hoříčky do České Skalice a Náchoda císař Josef II., aby se na vlastní oči přesvědčil o válečných škodách.⁹

Ohlas politických a hospodářských změn se projevil zvláště v bouřlivém roce 1848, kdy došlo ke zrušení patrimoniálních úřadů, k volbám do obecního zastupitelstva, jehož představený Josef Pich byl dokonce spolu s náhodským radním Josefem Hubkou v dubnu 1848 zvolen za náhodský vikariát poslancem do českého sněmu. Nechvalnou popularitou tehdy proslula hoříčská obecní garda, která se účastnila nelítostného honu a nezabránila následnému veřejnému lynči podezřelých zlodějů z blízkého okolí vesnice.¹⁰

Válečné události roku 1866 sledovali obyvatelé Hoříček spíše z povzdálí, musili však po dva dny žít oddíly pruského vojska, které ve vsi rekvirovaly potraviny. Na místním hřbitově se nachází hrob dvou pruských důstojníků, setníka Gerharda von Kugelgen a poručíka Friedricha Zimmermanna od slezského střeleckého pluku č. 38, kteří padli v bitvě u České Skalice.¹¹

7/ Ubald Kolařík, *Česká Skalice. Bitvy 1424, 1758, 1866*, Praha 1934

8/ K poradě došlo 23. 6. 1759. *Liber Memorabilium*. Pamětní kniha farnosti Hoříčky. SOkA Náchod, AF Hoříčky, nečíslovaná strana.

9/ *Liber Memorabilium*. Pamětní kniha se zápisy od roku 1746 do roku 1835. Strany nečíslovány.

10/ Josef Myslimír Luďvík, *Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkům jeho. Díl I.* J.M. Pospíšil, Hradec Králové 1857, s. 23, 114, 248, 256, 273, 277, 292, 319

Jan Müller, c.d., s. 110–111

Událost dějově zpracoval Alois Jirásek: *Gardista. Povídka, psáno 1889*. Drobná próza II. J. Otto, Praha 1892

Rok 1848 v pohorském městečku H. Proti rozvášněnému davu a gardě se staví jeden rozumný tkadlec "pan Kliment". Ubití zlodějí a překupníci byli pohřbeni na Boušíně farářem J.M. Luďvíkem. Stížnosti občanů a okradených sepsával Jiráskem přímo jmenovaný učitel Řepka, zastávající tehdy i funkci obecního písaře.

11/ Zápis ve školní kronice uvádí: "Z Hoříček bylo vidět a slyšet, jak se válčilo u Vysokova, u Skalice, Svinišťan. Pruské vojsko bylo ve vsi 29. – 30. 6., přivezli sem 2 zabité důstojníky pruské. Vstoupili do školy, neboť si mysleli, že jsou na faře. Truhlář Kalina musel udělat 2 rakve a farář pak zabité pohřbit. Při pohřbu hrála vojenská hudba jeden evangelický chorál. 30. 6. pochodovalo pruské vojsko přes Hoříčky k Brzdicím. Odpoledne nastalo rekvírování potravy – zdvořile, hrubě i násilně brali, co kdo měl. Ve škole učitel sebral Prušák chleba a další jídlo, mife na učitele pistolí. 1. 7. odtáhlo vojsko z ležení pryč. 2. 11. 1866 jel přes Hoříčky císař František I." *Pamětní kniha školy I.*, SOkA Náchod, fond NŠ Hoříčky, s. 183

Zdeněk Janský: *Soupis pomníků, hrobů s pamětních desek z války 1866 v okrese Náchod*. In: *Stopami dějin Náchodska 2*. Sborník SOkA Náchod, 1996, s. 293.

Deska z bílého neleštěného mramoru, na které je pod ozdobným věncem vyryto: 28/6 1866. Hier ruhen der Hauptman u. Comp. Chef Gerhard von Kugelgen u. der Seconde Leutenant Fridrich Zimmermann vom schles. Füsilier Rgt. No 38. Sie starben bei Skalitz auf dem Felde der Ehre, byla na náklady obce v roce 2001 opravena.

V dosud převážně zemědělské obci začala v druhé polovině 19. století vznikat řada řemeslnických dílen, rozšiřovány byly i podnikatelské a obchodní aktivity obyvatel. V roce 1860 bylo založeno Společenstvo živnostenské,¹² v roce 1870 byl zřízen poštovní úřad a v roce 1885 občanská záložna. 4.6.1882 uspořádal Hospodářský spolek pro okr.jaroměřský, královédvorský a českoskalický valnou hromadu na Hoříčkách v hostinci pana Vitouška, kde se na pořad jednání dostala i otázka "Jaký způsob hospodářství byl by pro krajinu kolem Hoříček nejvýhodnější?". Bohužel nedošlo k žádným odpovědím ani návrhům, jak konstatuje zápis ve školní kronice.¹³

Válečná léta 1914–1918 znamenala strádání i ztráty, povolávání učitelů k vojsku (Ad. Celba, K. Hlavatý, J. Svoboda, K.Vik) ovlivnilo školní výuku. Na bojištích I. svět. války se účastnilo celkem 58 místních občanů., mj. MUDr. Ant. Rosa, Alex. Kutík, MUDr. J. Richter.¹⁴ Dne 26. 6. 1915 navštívili školu okresní hejtman Beyerle a okresní inspektor F. Paul, aby vyhledali místnosti pro školu dětí polských uprchlíků, kteří následkem války v Hoříčkách a okolí našli útočiště.¹⁵

Po I. světové válce došlo k výraznému rozvoji obce. Výnosem ministerstva vnitra byly v roce 1923 spojeny Hoříčky s Chlístovem v jednu obec a vytvořeny dvě místní obce: Hoříčky s osadami Kalousovem, Novým Dvorem, Posadovem a Chlístov. Rozšířil se počet obchodů, služeb,¹⁶ v roce 1925 byl zaveden v obci elektrický proud, elektrické osvětlení ve škole instalováno v roce 1926. V roce 1928 byl vybudován místní vodovod. Hoříčky nemají železniční spojení, to nahradila od roku 1925 pravidelná autobusová doprava. Postaráno bylo i o dobré ubytování učitelů výstavbou obecního domu. Se stavbou, provedenou stavitelem Hofmanem z České Skalice, započato v roce 1923, dokončeno v roce 1924.¹⁷

Pravidelné sjezdy krajanů¹⁸ oživovaly letní měsíce řadou kulturních akcí, přijížděli četní letní hosté.¹⁹ Výjimečnou událostí se stala návštěva známého cestovatele Stanko Vráze, který do školy zavítal v roce 1931 na svém přednáškovém turné.²⁰ Vrcholem průmyslových a obchodních aktivit bylo uspořádání výstavních trhů v Hoříčkách ve dnech 6.–25.7.1937, kdy v budově školy i na volném prostranství se prezentovalo na 34 vystavovatelů místních i ze širšího okolí. Živnostenské výstavní trhy jsou pamětníky označeny jako "podnik nad místní poměry

12/ První valná hromada Společenstva byla svolána až v roce 1865, v roce 1867 byl koupen a vysvěcen spolkový prapor. *Kronika obce Hoříčky II. díl*. SOKA Náchod, fond obecní úřad Hoříčky, s.489.

13/ *Pamětní kniha od r. 1886 do 1912. Hoříčky. Obecná škola.*, SOkA Náchod, fond Národní škola Hoříčky, inv. č. 2, s. 17–18

14/ *Pamětní kniha školní 1912–1935, Hoříčky, obecná a měšťanská škola.* SOKA Náchod, fond NŠ Hoříčky, s. 43. Zde přehled rodáků s uvedením, na kterých bojištích I.svět.války byli. Seznam všech obyvatel, kteří bojovali v I. světové válce, podle čísel domů je uveden v *Kronice obce Hoříčky, díl II*, s. 404–407.

15/ *Pamětní kniha školní 1912 – 1935*, s. 33.

16/ Břetislav Chromec: *Místopisný slovník Československé republiky*. Praha 1929, s. 188 uvádí v obci Hoříčky: 474 obyvatel, 115 domů, pošta, telegrafní stanice (1897), telefon (1904), autobusová stanice, četnická stanice(1901), fara, 2 chirurgické ústavy, 2 lékaři, záložna, výroba lněného a bavlněného zboží, továrna na nábytek, elektrárenské družstvo.

17/ Proti stavbě obytného obecního domu podali 5. 3. 1922 představitelé a členové místní Domoviny domkářů a malo-rolníků protest, žádali, aby obec postavila jen nouzový dům s bytem pro ředitele školy a jednu třídu. Důvodem byla obava z přílišného zadlužení obce. *Kronika obce Hoříčky III. díl*. SOKA Náchod, OÚ Hoříčky, vložený dopis.

18/ První sjezd bývalých rodáků a žáků školy na Hoříčkách se konal 9. 8. 1905 za hojné účasti místních i hostů.

19/ Dlouholetým letním hostem býval také prof.Richard Vojáček (*1878) z Prahy, učitel na malostranské reálce, který na Hoříčky jezdil od r. 1909.Na jeho doporučení pobývali na Hoříčkách i prof.Hejtmánek, dr. Engl, prof. Dubský, prof. Plaček. Profesoru Vojáčkovi za pomoc škole i obci při různých příležitostech bylo 27. 7. 1928 uděleno čestné občanství obce Hoříčky. *Pamětní kniha školní 1912–1935*, zápis z července 1928.

20/ *Pamětní kniha školní 1912–1935*, s. 325

vynikající". Navštívilo je na 4000 osob, zisk byl morální a finanční. Vydaný výstavní katalog doplňovala stručná historie obce, sepsaná místními učiteli.²¹

Politická situace v roce 1938 byla sledována s obavami a napětím. V době mobilizace 21. 5. bylo povoláno ke strážní službě na pevnost Dobrošov 16 osob z Hoříček a Litoboře.²²

Nelehká léta protektorátu zasáhla i podhorskou obec, která se stala pohraniční, když bylo blízké okolí připojeno k říši.²³ V koncentračním táboře Mauthausen zahynul 20.10. 1942 učitel Jaroslav Falta, který téměř 30 let působil na hoříčské škole.²⁴ V Terezíně zahynuli v květnu roku 1945 Josef Čapek z Hoříček a Bohuslav Petirů z Újezdce, věznění za odbojovou činnost a v Praze během květnového povstání padl Ladislav Balcar, pocházející z Chlistova.²⁵ Těsně před koncem 2. světové války (v týdnu po 6. 5.) procházely Hoříčkami menší skupiny Němců, z Hoříček se stěhovali němečtí uprchlíci. 12. 5. přijely na Hoříčky první oddíly sovětské armády.²⁶

Poválečné období bylo poznamenáno především násilnou kolektivizací a řadou změn, které nebyly vždy ku prospěchu obce. Tragické události v nedaleké Litoboři v roce 1952, kdy vyprovokovaný proces měl zastrašit rolníky odmítající vstoupit do JZD, nadlouho poznamenal politickou atmosféru v této oblasti. Politicky motivovaný byl rovněž proces s pěti zemědělci z Mezilečí v roce 1962.²⁷

V letech 1985 až 1990 se staly Hoříčky střediskovou obcí, k níž se přidružilo dalších 9 obcí, s celkovým počtem 1330 obyvatel. Získané finanční prostředky byly užity na rozvoj bytové a obecní výstavby, rozvíjela se i výstavba soukromých rodinných domů. Byla provedena oprava školy a zahájena výstavba budovy mateřské školy, kam byla umístěna i školní družina a školní jídelna. Do této budovy po celkové rekonstrukci a přístavbě byl v roce 1997 přemístěn celý 1.stupeň základní školy. V současnosti – v roce 2001 – žije na Hoříčkách včetně připojených obcí Chlistov, Křižanov, Nový Dvůr a Mečov 482 obyvatel. I přes mnohé změny je patrný stálý rozvoj obce, v jejíž historii a životě obyvatel tvořila vždy významný podíl škola.

21/ Protektorem výstavních trhů byl poslanec NS Karel Chalupa, Ústav pro zvelebování živností v Hradci Králové a Obecní zastupitelstvo v Hoříčkách. Propagační leták je založený ve školní kronice. SOkA Náchod, fond NŠ Hoříčky. *Kronika obce Hoříčky, II. díl*, s. 493.

22/ *Kronika obce Hoříčky, II. díl*, s. 514.

23/ Křižanov, Libňatov, Posádov, Mečov byly na hranicích, Proruby a Komárov se staly součástí německé třetí říše.

24/ Jaroslav Falta, narozen 20. 7. 1903 v Batňovicích, absolvent učitelského ústavu v Hradci Králové v r. 1924, nastoupil na Hoříčky v roce 1927. V roce 1935 mu zde po porodu dcery zemřela manželka Hedvika, rozená Rotterová, industr. učitelka. V l. 1935–36 byl zatímčím ředitelem školy, potom odešel na školu do České Skalice. Na Hoříčkách se aktivně podílel na činnosti osvětové komise. V souvislosti s odbojovou akcí Silver A byl 3. 7. 1942 zatčen gestapem a uvězněn. Zdeněk Jelínek: *Operace Silver A. Příspěvek k historii heydrichiády ve středních a východních Čechách*. Vydal OV ČSPB v Kolině 1984, s. 101–102.

25/ Odbojáři připomínají pamětní desky na návsi v Hoříčkách, Újezdci a Červené Hoře.

26/ *Kronika obce Hoříčky, II. díl*, s. 533.

27/ Politický proces zvaný akce "Teror Litobor" se dvěma skupinami obžalovaných proběhl v lednu a v červenci 1952. Bylo odsouzeno 18 obviněných, výše trestu odnětí svobody byla v rozmezí 4 – 20 roků, provedeny tři tresty smrti, 1 trest doživotí. V roce 1962 byli odsouzeni za "podvracení republiky" otec a syn Hanušovi, Josef Kadaník, Václav Mertlík a Jan Pavel. Všichni političtí vězni byli rehabilitováni ze zákona č. 119/90 Sb.

Věra Vlčková: *Horizonty (ne)svolby. Političtí vězni okresu Náchod v letech 1948–1989*. Konfederace politických vězňů a Okresní úřad Náchod, Náchod 2000, s.162–183, s.332–334.

VÝZNAMNÍ RODÁCI A OSOBNOSTI PŮSOBÍCÍ NA HOŘICKÁCH

Berger Jan, učitel, narozen 6. 9. 1830 ve Slatině nad Úpou

Rodina pocházela z Hoříček, otec se přestěhoval do Slatiny, kde byl hostinským. Jan studoval na hlavní škole v Broumově, pak ve Dvoře Králové, vysvědčení učitelské způsobilosti získal v roce 1853 v Hradci Králové. Nejprve byl podučitelem ve Slatině, pak 2 roky v Hronově, na Hoříčkách působil v letech 1852–1865, od roku 1862 jako nástupce řídícího učitele V. Řepky. V roce 1865 odešel do Rtně. V letech 1873–1874 byl řídícím učitelem ve Slatině, kde se narodil nejmladší syn Otto (22. 1. 1873), vynikající violoncellista a skladatel, zakládající člen Českého kvarteta. Od roku 1877 působil Jan Berger jako řídící učitel v Machově, zde u rodičů Otto v roce 1897, 30. 6. zemřel. Podobně jako otec a bratr byli výbornými hudebníky i oba starší synové ing. arch. Vilém Berger, narozený na Hoříčkách roku 1864, profesor průmyslové školy v Brně, zemřel v roce 1932 a MUDr. Karel Berger. V penzi se Jan Berger přestěhoval do Náchoda, kde zemřel 9. 4. 1903 a je zde s rodinou pochován.

Manželka Anna Bergerová, rozená Řepková se narodila 27. 1. 1837 na Hoříčkách, kde byl její otec učitelem. Vyučovala v Machově jako industriální učitelka (vysvědčení způsobilosti získala v roce 1886 v Praze), zde zemřela 9. 8. 1896 na tuberkulosu plic jako její syn Otto.

Literatura:

Viktor Jahn, *Příspěvky k životopisu Otty Bergera*. Časopis "U nás", roč. 4, Náchod 1938

◆◆◆◆

Čapek Josef, učitel, narozen 14. 7. 1904 v Hoříčkách

Syn místního obchodníka a pekaře vychodil obecnou školu v rodné obci, měšťanskou v České Skalici. V roce 1921 maturoval na učitelském ústavu v Hradci Králové a jako mladý učitel působil na obecných školách na Žernově, v Olešnici, v Horním Kostelci a ve Lhotě pod Hoříčkami. Na vojně absolvoval důstojnickou školu a sloužil jako důstojník na východním Slovensku. Po ukončení vojenské prezenční služby se vrátil do rodného kraje. Učil nejprve v Horním Kostelci a potom ve Slatině nad Úpou, zde zároveň vyučoval na zemědělsko-rolnické škole. V září 1928 se stal správcem jednotřídní menšinové školy v Prorubech v okrese Dvůr Králové ve školním inspektorátě trutnovském. Obyvatelstvo bylo z poloviny německé a také prorubská škola měla dvě třídy – českou a německou s německým učitelem. Učitel Čapek prostřednictvím výuky a různých kulturních a společenských aktivit posiloval národní sebevědomí českých obyvatel. Spolu se svou manželkou se snažili rozšířit životní obzor především dětí z této chudé podhorské obce. V roce 1936 se stal J.Čapek na Prorubech starostou a v této funkci se staral o získávání podpory pro nezaměstnané z prostředků Českých bukovinářů a Matice české, dále pomáhal organizovat hasičské slavnosti a plesy (patřil k zakladatelům hasičského sboru a ochotnického spolku). Jeho přičiněním byla na Prorubech založena také mateřská škola.

Vše se změnilo s nástupem henleinovců v roce 1938, kterým byl vlastenecký učitel nepohodlný a snažili se ho ze vsi odstranit. V době mobilizace nastoupil k vojsku, ale již v listopadu musel rodinu přes noc vystěhovat na Hoříčky, neboť Proruby připadly k německé říši. Po návratu z armády učil krátce v Horním Kostelci, posléze byl jmenován řídícím učitelem v Červené Hoře, kam se s rodinou v březnu 1939 přestěhoval. I zde se zapojil do života obce. Tajně se stýkal s členy podzemního sokolského hnutí, v roce 1944 pracoval v hasičském odboji. Přátelsky se stýkal s německým antifašistickým redaktorem Winzi Schwartzem a jeho rodinou (popravení 1943) a karikaturistou Františkem Bidlem (zahynul v Terezíně). Po vyzrazení byl 15. 12. 1944 gestapem zatčen (čtyři dny po zatčení se mu narodila dcera, kterou nikdy neviděl), vězněn do 3. 1. 1945 na gestapu v Hradci Králové a posléze převezen do koncentrač-

niho tábora v Terezíně. Při osvobození tábora byl zdrav, zůstal zde a pomáhal při ošetřování spoluvězňů. Přestože se nechal očkovat, nakazil se skvrnitým tyfem a v Terezíně dne 16. května 1945 zemřel.

Literatura:

František Drahoňovský-Květuše Nedorostová: *Josef Čapek, fidič učitel*. Rodným krajem, roč. 2. č.1-2, květen 1991, s. 22-23.

Chládek Josef, učitel, narozen na Hoříčkách 19. 4. 1857

Studoval na reálce ve Dvoře Králové nad Labem v l. 1869-72, na učitelském ústavě v Hradci Králové získal vysvědčení způsobilosti v roce 1879. V České Skalici působil jako podučitel a zatímni učitel v letech 1876-1882. Byl výborný hudebník, v Č. Skalici založil 60členný pěvecký sbor. Manželka Stanislava, dcera učitele Josefa Kolíska, byla výbornou klavíristkou a zpěvačkou. Oba manželé se věnovali hudební výuce mládeže. Později působil jako učitel v Bílém Újezdě, kde 6. 4. 1917 zemřel. Zkomponoval dvě velká hudební díla: "Offeratoriua na den Proměnění Páně", pro smíšený sbor a varhany, "Offeratorium na oslavu Sv. tří králů" pro tři hlasy a varhany.

Literatura:

Rudolf Zrůbek: *Hudebníci z kraje pod Orlickými horami*. In: Orlické hory a Podorlicko. Sborník vlastivědných prací I. Okr. archiv a Muzeum Rychnov nad Kněžnou 1968. (J. Chládek, s. 75)

Janků Karel, učitel, narozen na Hoříčkách 12. 8. 1841

Jeho otec Josef Janků, domácí tkadlec, měl menší hospodářství, čp. 53. Matka Rosálie, roz. Hofmanová, pocházela z Újezdce. K. Janků chodil do staré dřevěné školy, v deseti letech byl na handlu v Německé Brusnici. Studoval na reálce ve Dvoře Králové nad Labem v l. 1854-56, poté absolvoval tehdy ještě dvouletý učitelský ústav v Hradci Králové, vysvědčení způsobilosti získal v roce 1858. Od září 1858 do září 1862 působil jako podučitel v Hronově, kde učil Aloise Jirásku. V roce 1861 sepsal za Hronov projev sympatií k zatčenému a vězněnému dr. Juliu Grégrovi, na udání byl za to četnictvem vyšetřován a musel z Hronova pryč. V roce 1862 nastoupil jako podučitel ve svém rodišti na Hoříčkách. V roce 1863 se oženil s Matyldou Seidlovou, sestřenicí Aloise Jirásky, se kterým se přátelsky po celý život stýkal a kterému poskytl cenný dokumentační materiál zvl. pro kroniku U nás. Jako učitel působil od roku 1863 ve Žďárkách a v roce 1866 nastoupil do Provodova, kde byl fidičím učitelem od roku 1872 až do konce své učitelské kariéry v roce 1904. (Syn Julius 16 let učil na Hoříčkách.) Po 46 letech pedagogické činnosti odešel na odpočinek ke svým dcerám do Nového Města nad Metují, zde dne 6. 6. 1931 zemřel. Pohřben je na Dobeníně u Václavic, ve zdejší kostelíku hrával po 32 let na varhany. K. Janků byl velkým znalcem regionální historie, především událostí válečného roku 1866. Napsal monografii "Bitva na Dobeníně r. 1866" a mnoho drobných historických a povídkových statí, uveřejňovaných v různých pedagogických a osvětových časopisech. Je autorem "Průvodce Novým Městem a okolím", historického popisu hradu Frymburku, zapisoval i události I. světové války.

Literatura:

Jan Voborník: *Z galerie našich významných rodáků*. In: Sborník Nové Město nad Metují a jeho kraj. Nové Město n/M 1939. (K. Janků, s. 169-170)

Alois Jirásek: *Z mých pamětí I*. Sebrané spisy, svazek 37. 4.vyd. J.Otto, Praha 1920, s.138-139

Pramen:

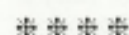
Matrika narozených (syn Julius Janků) v okrsku děkanství v Novém Městě n/M, 1878. SOkA Náchod.

Kodym František, učitel, narozen 28. 4. 1858 v Kalné u Nové Paky

Navštěvoval učitelský ústav v Jičíně v letech 1873–74, po 1. ročníku však musel odejít, protože neměl dost prostředků k dalšímu studiu. Přijal místo prozatímního učitele v Držkově na Semilsku (zde v letech 1875–1879). Učil pak ještě v Bystrici, okr. Lanškroun, odkud byl dosazen v roce 1881 do Havlovic. V témž roce se dočkal dispense ministerstva kultury a vyučování, kterou mu bylo dovoleno složit zkoušku učitelské způsobilosti. V roce 1883 byl jmenován zatím a v roce 1884 definitivním učitelem na Hoříčkách. Zde působil do září 1890, kdy odešel jako řídící učitel do Brzic. Všude, kde působil, rozšiřoval dobré knihy a časopisy a nabádal k založení knihoven (vydal spis "Rady a pokyny o zařizování knihoven"). Sám se neustále vzdělával, byl literárně velmi plodný. Psal drobné práce do mnoha časopisů osvětových i pedagogických. Přispíval do almanachů (např. Pomněnky od Metuje, Kvítí z luhů Metujských aj.) Z jeho spisů byl vydán Urbánkovou Bibliotékou cestopisnou v roce 1877 vlastivědný cestopis "Procházka po Krkonoších". Dále napsal "Obrazy z dějin Turků", "Na cestu životem", ve 4. roč. Matice lidu na rok 1884 publikoval stať "O vychování mládeže v našich domácnostech". V Jaroměři vyšly v roce 1890 jeho "Národní pohádky a pověsti". Připravil i několik spisů týkajících se organizace školy, zdravotní osvěty, pravidel slušného chování. **Zemřel 18. 11. 1924 v České Skalici.**

Literatura:

Vojtěch Kryšpín: *Obraz literární učitelstva Československého za posledních 100 let od roku 1780 do roku 1882. S doplňkem za léta 1883 a 1884.* Praha 1885. Zde uveden medallion F. V. Kodyma., s. 151
Ottův slovník naučný, díl XIV, heslo: Fr. Kodym, s. 499

MUDr. Kutík Alois, lékař, majitel sanatoria, narozen r. 1857 ve Starém Plese

Studoval v Hradci Králové a lékařskou fakultu v Praze. Na Hoříčkách začal působit od roku 1882. V roce 1884 si zřídil prozatímní nemocnici v domě čp.10. Roku 1894 si postavil moderní sanatorium. Jako lékař zavedl nové metody zejména v léčení chorob kostí a kloubů (zlomenin). Jeho rozsáhlá knihovna dokazovala značné všeobecné vzdělání. Byl rovněž výtečným mykologem. Celý jeho život je spjat s rozvojem Hoříček. Do sanatoria se jezdili léčit pacienti z domova i z ciziny. Byl znám jako "lékař – lidumil". Působil jako dlouholetý starosta obce, zasloužil se o její parkovou úpravu, vysazování stromů, úpravu cest. Jeho přičiněním byla zbudována v roce 1901 nová školní budova. Školu obdaroval cennými pomůckami. **Zemřel 12. 10. 1931** a je pochován na místním hřbitově v rodinné hrobce. Jeho nástupcem byl syn MUDr. Alexandr Kutík. V době německé okupace se ústav dr. Alexandra Kutíka stal místem úkrytu pro každého, kdo to potřeboval.

Po roce 1948 bylo sanatorium znárodněno, v r. 1950 zde byli ubytováni exulanti z Řecka. Od roku 1952 byla budova upravena a využívána jako ústav pro hluchoněmé děti.

Literatura:

K úmrtí dr. Kutíka – nekrology v dobovém tisku: *Národní listy*, *Národní politika*. *Pamětní kniha školní 1912–1935*, s. 341
Oldřich Šafář: *U Kutíků na Hoříčkách*. *Náš čas*, roč. 41, č. 12, Náchod 2001, s. 5.
Kronika obce Hoříčky, II. díl – nekrolog dr. Kutíka v r. 1931, s. 480.

Moc František, učitel, narozen 27.12.1848 na Hoříčkách

Studoval na reálné škole v Trutnově a na učitelském ústavu v Hradci Králové v l. 1865–67, zkoušky učitelské způsobilosti složil v roce 1870 na pražském ústavě. Na Hoříčkách působil jako poučitel v letech 1867–1872, pak byl správcem škol ve Žďárkách, od roku 1874 učitelem v Náchodě, kde působil na chlapecké obecné škole. Dobrý hudebník, sbormistr, vyučoval zpěvu. Byl i literárně činný, přispíval do pedagogických časopisů, psal povídky pro mládež – spolupracoval s náchodským učitelem St. Řehákem na ročenkách "Kytice od Metuje", "Kvítí z luhů domácích" aj. Přispěl životopisnými studiemi významných českých osobností do historické sbírky obrázků "Naše vzory", redig. J. K. Hrašem. **Zemřel 18. 1. 1935 v Náchodě.**

Literatura:

Vojtěch Kryšpín: *Obraz literární učitelské Československého za posledních 100 let od roku 1780 do roku 1882. S doplňkem za léta 1883 a 1884.* Praha 1885. Zde uveden medailon F. Moe, s. 190

Pich Antonín, zvaný Pechanec, léčitel, narozen 1795 na Hoříčkách

Pokračoval v rodinné tradici léčby zlomenin, tři generace Pichů žily z ranhojičského umění svého děda Jakuba, o jehož léčitelství je zmínka již k roku 1718. Antonín Pich obdržel v roce 1812 licenci k léčení ran a zlamanin, výuční list od gremia ranhojičů v Hradci Králové až 28. 4. 1825. Základem jeho úspěšného léčení byly čtyři druhy masti, kterou natíral na zlomené, vymknuté nebo zhmožděné údy. Jeho léčba a tím i Hoříčky prosluly široko daleko, vyléčil řadu významných osobností. Pich byl za svou činnost vyznamenán císařem zlatým křížem. Dne 29. 6. 1853 se na Hoříčkách konala slavnost k udělení záslužného kříže, které se zúčastnilo mnoho hostů. Novoměstský hejtman Lhota odevzdal A. Pichovi udělené vyznamenání, účasten byl i hrabě Thun Choltický, červenokostelecký děkan Kerner a další duchovní. Hudebníci provedli v chrámu slavnostní mši.

Zemřel 23. 3. 1865 na Hoříčkách, pochován na místním hřbitově v rodinné hrobce.

Z iniciativy krajanů a místních občanů byl vybudován a 8. 7. 1928 u příležitosti 5. sjezdu krajanů slavnostně odhalen A. Pichovi-Pechancovi pomník s jeho bustou (provedl československý sochař Postupa) na prostranství před kostelem a bývalou školou. V základech pomníku byla uložena měděná skříňka s mincemi z r. 1928 a pergamenová listina.

Ve své poslední vůli ze dne 1. 2. 1865 nařídil Josef Pich zřízení nadace, určené chudým žákům školy v Hoříčkách, kteří budou zvláště hudebně nadaní. Částka 260 zl. r. č. tvořila kapitál, z úroků mělo být poskytováno vybraným žákům potřebné zimní ošacení a hudební výuka, za to měli pomáhat při chrámové hudbě. Učiteli (řediteli chóru), který dva chudé žáky "k hudbě slušně přidrží", měla být poskytnuta úhrada ze stejného obnosu. Dále mělo být ve škole vzpomenuť modlitbou na zakladatele nadace "ten den každý týden, který den mě Bůh všemohoucí z toho světa povolati ráčil". Nadační jmění se zvyšovalo kapitálovými úroky, od roku 1917 byla nadace, spravovaná místní školní radou, přejmenována na "Nadaci Antonína Picha pro ošacení chudých dětí v Hoříčkách a podělení jich knihami školními". Vůle fundátorova ohledně hudební výuky již nemohla být splněna, neboť nikdo z učitelského sboru se nezabýval vyučováním hry na housle a nezastával úřad ředitele sboru. Řízení kostelní hudby přechází na Hoříčkách do rukou neučitelských v roce 1901. Platnost Nadace A. Picha byla stvrzena znovu v roce 1921 Zemskou politickou správou v Praze.

Dcera léčitele Antonie, provdaná Lerchová, se narodila na Hoříčkách 24. 8. 1840. Své léčitelství se naučila od svého otce a v Kvasínách (okr. Rychnov nad Kněžnou), kde žila, byla vyhlášena jako ošetřovatelka zlamanin údů, které natírala vlastnoručně připravenou mastí. Známá lidumilka byla nazývána "Paní Lerškou". **Zemřela 10. 3. 1919** a pochována je

v rodinné hrobce na místním hřbitově. Její manžel Vilém Lerch byl majitelem továrny na papír v Kvasinách až do r. 1905, pak přesídlil do Lopadu v Dalmácii, kde 15. 12. 1915 zemřel.

Literatura a prameny:

Ottův slovník naučný, heslo: A. Pich, díl XIX, s. 724

Karel Pleskač, *Hoříčky a jejich lidové lékaři*. U nás, roč. 1, Náchod 1935.

Památní kniha 1886-1912. SOKA Náchod, fond NŠ Hoříčky, s. 146

František Bárta, řídící učitel, zapsal historii léčitelů z rodiny Pichů - Pechanců do školní kroniky. Viz: *Památní kniha 1886-1912*, s. 108-115

Opis Nadační listiny s pozdějšími dodatky a potvrzeními je uložen na obecním úřadě v Hoříčky.

Knihy školního výboru školy Hoříčské 1865-1914. SOKA Náchod, fond NŠ Hoříčky, s. 6-7. Opis nadační listiny. Udělení nadace na věčné časy pro chudé dívky pro Hoříčky obec. Text nadační listiny vypracován ve 3 exemplářích, jeden uložen na c.k. místodržitelství v Praze, druhý na biskupské konsistoři v Hradci Králové, třetí zápisem do hoříčské školní výborské schránky (tj. do této knihy).

Kronika obce Hoříčky, III. díl, s. 692

JUDr. Polák Emerich, právník, narozen 4. 10. 1866 v Lomnici nad Popelkou

Vystudoval právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, působil jako ministerský rada na ministerstvu spravedlnosti ve Vídni. V roce 1918 se stal předsedou Nejvyššího soudu v Praze a budoval justiční správu Československé republiky.

V době letních prázdnin jezdil s rodinou na letní pobyt na Hoříčky, které si tak oblíbil, že zde vystavěl vlastní dům čp.77. Zemřel v roce 1956 a je pochován v rodinné hrobce na Hoříčkách.

MUDr. Polák Emerich, Dr.Sc. lékař, narozen 27. 5. 1901 v Praze

Syn JUDr. Poláka. Po ukončení studií na lékařské fakultě UK v Praze získával praxi v Mukačevě, kde se začal věnovat chirurgii. V roce 1934 se habilitoval na docenta chirurgie, do roku 1975 zastával funkci přednosty chirurgické kliniky. V roce 1947 byl jmenován mimořádným a v roce 1954 řádným profesorem při třetí lékařsko-hygienické fakultě UK. V roce 1956 mu byl udělen vědecký titul doktora věd. Byl nositelem řady vyznamenání včetně zlaté plakety J. Ev. Purkyně. Patřil mezi zakládající členy zahraničních lékařských společností, zejména britské Royal College of Surgeons, soustřeďující asi stovku nejvýznamnějších chirurgů z celého světa. Jako chirurg se věnoval operacím štítné žlázy, dutiny břišní a hrudní a operačnímu léčení zlomenin krčku stehenní kosti. Až do roku 1975 byl přednostou chirurgické kliniky vinohradské nemocnice v Praze.

Na Hoříčky často zajižďel, pobýval v rodinné vilce. Oblíbil si zdejší kraj, s každým se rád pobavil a mnozí z místních občanů se stali i jeho pacienti.

Zemřel 27. 8. 1980 v Praze, dle svého přání byl pohřben do rodinné hrobky na Hoříčkách.

V roce 2001 si Univerzita Karlova v Praze připomíná jeho 100. výročí narození celostátním symposiem, na kterém je zhodnocena jeho vědecká práce a dlouholetá učitelská činnost.

Informace o JUDr. E. Polákovi a MUDr. E. Polákovi poskytl doc. ing. Josef Hofman.

MUDr. Rosa Kašpar, lékař, majitel sanatoria, narozen 4. 1. 1844 v Suchovršicích u Úpice

Studoval na gymnáziu v Broumově a v Litomyšli, lékařství na univerzitě v Olomouci. Promován byl v roce 1868. Poté působil téměř dva roky v Úpici. Na Hoříčky přišel v roce 1869. V letech 1871 – 1904 byl členem obecního zastupitelstva, mezi tím po dvě období starostou obce. Po mnohá léta byl členem a předsedou místní školní rady, místním školdozorcem (1892–98), vždy příznivcem školy. Dne 20. října 1910 byl dr. Rosa dekorován zlatým záslužným křížem s korunou za obětavé a nezištné více než 40 roků trvající působení v oboru lékařském. Slavnosti se účastnily významné osobnosti, vyznamenání předal c.k. okr. hejtman Dvořák z Náchoda. V roce 1920, 6. 1. byl jmenován čestným občanem obce Hoříčky a obcí Brzic a Litoboře za zásluhy v léčení a 50letou lékařskou činností. MUDr. Rosa byl přítelem a kolegou MUDr. Antonína Čapka, otce spisovatele Karla a malíře Josefa Čapkových, jejich sestra Helena v knize "Moji milí bratři" rovněž vzpomíná na návštěvy v sanatoriu dr. Rosy a na jeho vynikající lékařské schopnosti.

MUDr. Rosa zemřel 1. 12. 1930. Pochován je na místním hřbitově v rodinné hrobce.

Literatura:

Václav Sádlo, *Zázračný lékař Kašpar Rosa*. Náš čas č.15, Náchod 10.4.1991, s. 4.

Kronika obce Hoříčky, díl II., s. 480–481

Řepka Václav, učitel, narozen 8. 2. 1793 v Libštátě

Pocházel z rodiny učitele a hudebníka. Působil nejprve v Úpici, kde se v roce 1826 oženil s Marií Müllerovou ze Sviníšťan. Na Hoříčky nastoupil v neděli 30. 4. 1831 a působil zde jako učitel a posléze řídící učitel a správce kůru více jak třicet let. V. Řepka dal podnět k založení knihovny a společně se členy "stolní společnosti" – scházela se pravidelně v hospodě U Pichů po nedělní mši a vedle řídícího učitele Řepky ji tvořili A. Pich z Chlístova, farář Ant. Müller, kaplan Štrof, MUDr. Josef Dobrovský a soused Antoš z Chlístova – opatřili první knihy. Odebírány byly i časopisy Matice lidu a Dědictví svatojanské. V. Řepka nechal vyrobiť razítko knihovny s názvem "Knihovna pro lid". Historie této knihovny skončila v roce 1866 s uzavřením hospody U Pichů, některé knihy se ztratily, ostatní předány do školy.

V. Řepka byl znamenitým hudebníkem, měl rozsáhlý hudební archiv – z jeho ručně psaných opisů hrával později i vnuk Otto Berger. Učitel Řepka zastával i post obecního písaře. Je zmiňován v literárních studiích A. Jirásky a V. Řezníčka. Jeho šest dětí se – mimo syna Josefa, varhaníka – narodilo na Hoříčkách. Syn Karel vstoupil do benediktinského řádu, v břevnovském klášteře řídil kostelní hudbu a vyučoval zpěvu.

Řídící Řepka odešel v roce 1862 do důchodu a nedlouho poté na Hoříčkách zemřel 30. 4. 1862.

Literatura:

Viktor Jahn: *Rodina Řepkova*. Časopis "U nás", roč. 7, Náchod 1941

Kronika obce Hoříčky, díl III., *Paměť o založení knihovny pro lid v Hoříčkách* – zápis kronikáře Františka Petíry, s. 689–690

MUDr. Řepka Otto, narozen 14. 3. 1844 na Hoříčkách

Syn učitele Václava Řepky, městský a zámecký lékař v Náchodě. Byl rovněž výborným hudebníkem, dirigentem dámského pěveckého sboru Libuše (zal. 1870), krátce i předsedou zpěváckého sboru Hron. Jeho manželkou byla dcera náchodského notáře Prombergra, sestra

zakladatele známé nakladatelské firmy. Dcera Jitka, absolventka klavírního oddělení pražské konzervatoře, se provdala za akademického malíře Adolfa Kašpara, ilustrátora děl B. Němcové a A. Jiráka. MUDr. Řepka zemřel v Náchodě 3. 12. 1886.

Literatura:

Viktor Jahn, *Rodina Řepkova*. Časopis "U nás", roč. 7, Náchod 1941

Šimek Jan, učitel, narozen 16. 5. 1810 v České Skalici

Jako pomocník učil od roku 1828 v České Skalici, kde byla jeho žákyní Barbora Panklová. Od roku 1833 učil ve Vestci, Hronově, byl řídícím učitelem v Německé Brusnici, odtud přešel na Hoříčky, kde působil v letech 1872-1886. V roce 1887 odešel na odpočinek. Jeho manželkou byla dcera známého hronovského učitele Františka Černého (+1852). Během své učitelské služby obdržel četné pochvalné dekrety, za záslužné a dlouholeté působení ve školství byl v roce 1883 vyznamenán zlatým záslužným křížem. V roce 1886 mu bylo uděleno čestné občanství Hoříček a přiškolených obcí. Zemřel na Hoříčkách 18. 12. 1889 a byl pohřben na místním hřbitově.

Pramen:

Památní kniha 1886-1912, Hoříčky. Obecná škola. SOKA Náchod, fond NŠ Hoříčky, s.77

**Vávra Vincenc, profesor, ředitel gymnázia, literární historik, spisovatel
narozen 26. 7. 1849 v Újezdci u Hoříček**

Základní vzdělání získal na utrakvistické škole ve Chvalkovicích. Poté studoval na gymnáziu v Hradci Králové, na pražské univerzitě studoval klasickou filologii. 1875-80 působil na reálném gymnáziu v Praze v Jindřišské ulici, v letech 1880-99 učil na českém gymnáziu v Brně, posléze se stal ředitelem státního gymnázia v Přerově. V Brně se účastnil veřejného života, vyučoval ve "Vesně", konal četné přednášky v Brně a okolí. Psal drobné básně a pojednání do časopisů. Věnoval se bádání o životě a díle Boženy Němcové, v tomto oboru publikoval řadu studií. V roce 1895 vydal u J. Otty jeden z prvních životopisů Boženy Němcové - "Božena Němcová. Pokus životopisný a literární". Stýkal se s dcerou Boženy Němcové, Bohdanou, získal velkou část spisovatelčiny korespondence, kterou předal muzeu Boženy Němcové v České Skalici, jež pomáhal zakládat.

O prázdninách pravidelně s rodinou jezdil do rodného kraje, byl iniciátorem a spoluorganizátorem sjezdů krajanů, při kterých se na Hoříčky sjížděla řada rodáků a hostů. Napsal vlastivědnou studii "Hoříčky a okolí". Zemřel v Brně 5. 1. 1936

Literatura:

Ottův slovník naučný, díl XXVI, heslo: Vincenc Vávra, s. 470

Pamětní kniha 1912-1935, s. 260 - založeny výstřižky z dobového tisku (26.7.1929) k 80. narozeninám V. Vávry

Národní listy(článek Karla Pleskače), Lidové noviny, Obzor.

Poznámka:

Utrakvistická škola byla dvojjazyčná - německá a česká výuka. Zákonem o rovnoprávnosti obou zemských jazyků z 18. 1. 1866 byl jazykový utrakvismus ze škol králčeského odstraněn a stanoveno, že na veřejných školách (obecních i středních) má být jen jeden z obou zemských jazyků, což nebylo vždy dodržováno.